

Однією з головних задач сучасної освіти є комп'ютеризація. Реалізація цього процесу потенційно може сприяти підвищенню якості навчання. Сучасний період розвитку суспільства характеризується поширенням і розвитком нових інформаційних технологій, що відповідають апаратним і програмним засобам. Разом з тим, деякі з них досить швидко застарівають і замінюються більш досконалішими. У цьому зв'язку актуальним завданням є виховання у студентів здатності самостійно удосконалювати і розвивати практичні вміння з оволодіння новими інформаційними технологіями.

Для успішного виконання завдань, покладених на самостійну роботу, викладачу та студенту доцільно організувати діяльність із застосуванням інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ). Як позитивний досвід використання ІКТ для вирішення завдань з організації самостійної роботи студентів, можна відмітити надання необхідних методичних матеріалів в електронному вигляді, налагодження зв'язку із студентами в позааудиторний час через мережу Internet, з використанням можливостей електронної пошти, що дає можливість дистанційно керувати самостійною роботою, своєчасно реагувати на недоліки та труднощі, що виявлені під час роботи студентів та здійснювати контроль за виконанням завдань.

Отже, інформаційно-комунікаційні технології, підвищуючи активність пізнавальної діяльності студента, підсилюють значення в навчальному процесі самостійних форм навчання. Вони є новим поштовхом до розвитку теоретичних і практичних питань, пов'язаних з організацією самостійної роботи студентів.

*Чук Л. Г., канд. екон. наук, доцент
кафедри регіональної економіки*

ПРОБЛЕМНА ЛЕКЦІЯ ЯК ІННОВАЦІЙНИЙ МЕТОД У ВИКЛАДАННІ ДИСЦИПЛІНИ «РЕГІОНАЛЬНА ЕКОНОМІКА»

Перетворення, які відбуваються сьогодні в Україні, вимагають від сучасних фахівців вміння аналізувати й давати оцінку явищам економічного і політичного життя країни. Підґрунтям, яке визначає тему педагогічного дослідження, є виокремлення найбільш актуальних проблем життєдіяльності та розвитку суспільства, які вима-

гають невідкладного розв'язання. Тобто проблем, в яких існує суперечність, яку потрібно розв'язати засобами науки. Для цього використовується проблемні лекції, які активізують особистий пошук студентів, їх дослідницьку діяльність. Предмет «Регіональна економіка» викладається на першому курсі, тому студенти не мають достатнього досвіду і знань для визначення суті проблем. Сучасні проблеми економічного розвитку регіонів України формулюються викладачем та визначаються можливі шляхи їх вирішення.

Наприклад, під час вивчення теми «Геополітичне положення України та її регіонів», актуалізується питання, пов'язане з реалізацією транзитних переваг України в геополітичному просторі. Наголошується на тому, що інтеграційні процеси в Європі, розширення ЄС на схід, спонукали до формування Трансєвропейської транспортної мережі, яка поєднується з країнами Східної Європи шляхом створення міжнародних транспортних коридорів (МТК). Геополітичне положення України може ефективно використовуватися шляхом експортування транспортних послуг, що підвищить конкурентоспроможність не тільки транспорту, а й економіки України в цілому. Розбудова мережі МТК в Україні почалась в 1998 році з прийняттям Кабінетом Міністрів України Програми створення Національної мережі МТК. Слід відзначити, що сьогодні Україна вже є учасницею Критських МТК, Європа — Азія, Балтійське — Чорне море, Європа — Кавказ — Азія (TRASECA) — проект відродження Великого шовкового шліху. Відкрито паромне сполучення Іллічівськ-Поті/Батумі, Іллічівськ-Ягодин.

Разом з тим, існують проблеми, які під час проблемної лекції слід розкривати разом із студентами. Це стосується використання транзитного потенціалу України, яке є недостатнім, це відсутність єдиної тарифної і митної політики (на залізничні перевезення у нас значно нижчі тарифи ніж у сусідніх країнах, але вищий рівень зборів за перетинання кордонів), це непрямі побори контролюючими органами та фінансова застава, які на автомобільному транспорті призвели до зменшення транзитних перевезень. Значною проблемою для України став перерозподіл транзитних потоків на користь країн Балтії, Румунії, Білорусі, які стали для нашої держави потенційними конкурентами.

У подальшому, створивши проблемну ситуацію, треба запропонувати студентам знайти власне рішення поставленої задачі. Так організовується вид проблемної лекції — «мозковий штурм». Створюються команди, які за короткий час пропонують свої варіанти вирішення проблеми. Завдання викладача — слідкувати за правильністю відповіді, а в разі необхідності — самому давати пояснення.

Доброзичливе відношення до учасників бесіди, поважне ставлення до кожного, надання можливості кожному студенту висловитися, підтримка викладача словами: «дуже цікаво», «це цінна думка», «свіжа ідея», стимулює як виступаючи, так і тих, хто слухає, думати, висувати нові ідеї. Головною умовою «мозкового штурму» є:

- 1) відсутність пауз між виступаючими;
- 2) ідеї необхідно висловлювати стисло;
- 3) ніхто не має права заперечувати або критикувати ідеї інших;
- 4) не повторювати вже запропоновані ідеї.

З метою фіксації пропозицій виступаючих, їх необхідно записувати, а наприкінці етапу генерації ідей провести аналітичну роботу.

Проблемна лекція та її складова «мозковий штурм» створюють у студентів стан інтелектуального напруження, змушують ставати учасниками дослідницької роботи. У них виникає пізнавальний інтерес і необхідність вирішення власними силами поставленої задачі. Вони слідкують за процесом пошуку, розмірковують, самостійно знаходять відповіді. Цей метод спонукає студентів до аналізу явищ, формує їх творчий потенціал та інтелектуальний розвиток. Проблемна лекція на відміну від інформаційної (готові знання) забирає багато часу, але вона більш продуктивна. Адже не даремно психологи визнають, що початок і джерело творчого мислення — це проблемна ситуація.

Шалаєва Т. П., асистент
кафедри регіональної економіки

ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ НАВЧАННЯ ЯК ЗАСІБ СТИМУЛЮВАННЯ ДОСЛІДНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СТУДЕНТІВ

Сьогодні стає аксіомою, що знання є найважливіших фактором суспільно-економічного розвитку. Однією з найскладніших проблем ринкової трансформації економіки України є ефективне використання та подальший розвиток інтелектуального капіталу суспільства. Світовий досвід засвідчує, що найбільших успіхів в економіч-